

REDACȚIA

și

ADMINISTRAȚIA

IAȘI

PIAȚA UNIREI No. 8

In localul Clubului

Național-Liberal

MISCAREA

ZIAR NAȚIONAL-LIBERAL

UN NUMĂR

10 BANI

Pe un an Lei 6.—

Pe 6 luni „ 3.50

Pe 3 luni „ 2.—

Suma se trimite prin mandat poștal

Tăranii au fost improprietăriți

„Monitorul Oficial” No. 214 din 15 Decembrie publică următorul decret-lege privitor la improprietărirea țăranilor

FERDINAND I

Prin grația lui Dumnezeu și voința Națională Rege al României
La toți de față și viitori sănătate,

Asupra raportului Președintelui Consiliului Nostru de Miniștri și al Ministerului Nostru Secretar de Stat la Departamentul de Agricultură și Domenii sub No. 15621/1918, prin care se propune spre aprobare Proiectul de Decret pentru aplicarea dispozițiilor art. 19 al. 5 din Constituție privitoare la expropriere pentru cauză de utilitate Națională.

Având în vedere și jurnalul Consiliului de Miniștri cu No. 1095 din 14 Decembrie 1918 am decretat și decretăm:

Se aprobă de Noi sub rezerva ratificării ulterioare a Corpurilor Legiuitoare cele ce urmează:

Art. 1.—In conformitate cu art. 19 al. 5 din Constituție și a votului dat de Sfatul țării din Basarabia în ședința de la 27 Noembrie 1918, se expropriază pentru cauză de utilitate națională și în scop de a se vinde țăranilor agricultori de pământ, următoarele terenuri:

A). In cuprinsul vechiului regat al României se expropriază în întregime: 1) terenurile cultivabile ale domeniului Coroanei, Casei rurale și ale tuturor persoanelor morale, publice și private, instituțiuni, fundațiuni, etc. 2) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale supușilor statelor străine. 3) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale absentiștilor, precum și două milioane de hectare din pământul cultivabil al tuturor proprietăților particulare, în condițiunile prevăzute în Constituție, peste întinderile cultivabile arătate mai sus. Pentru înființare de izlazuri comunale în regiunile de munte, se mai declară expropriate din proprietatea particulară, suprafața solului necesar acestor izlazuri.

B) In Basarabia se expropriază în întregime: 1) toate pământurile ce aparțin coroanei (udalurilor) statului (haznalei) băncii țărănești și cele închinat monastirilor din străinătate. 2) Toate pământurile ce aparțin zemstvelor și în deobște persoanelor morale publice și private. 3) Pământurile cultivabile ce aparțin orașelor și comunităților urbane. 4) Pământurile supușilor străini. 5) Moșiile ce au fost neîntrerupt arendate în timp de 5 ani, în cursul anilor 1905 — 1918 inclusiv. 6) Pământurile monastirelor locale, lăsându-se fiecărei monastiri câte o jumătate hectar pământ arabil de fiecare călugăr sau frate, viile și grădinele de pomi roditori. 7) Pământurile bisericilor lăsându-se fiecărei biserici, câte un lot de fiecare membru (preot, diacon și dascăl) precum și un milion de hectare din pământul cultivabil al tuturor proprietăților particulare: în aceasta se suprinde și pământurile prevăzute la lit. b. punctul 4 și 5.

Art. 2.—Se socotește ca pământ cultivabil în înțelesul legii de față tot terenul pe care s'au făcut astăzi arături, locurile de fânețe, pășune întrucât se pot cultiva precum și orice alt teren ce s'ar găsi propriu să fie dat cu folos în cultură.

Art. 3.—Subsolul terenurilor expropriate rămâne proprietatea Statului.

Art. 4.—Exproprierea este declarată deplin drept de la data acestui decret—lege. Părțile proprietăților declarate expropriate sunt lovite de indisponibilitate, fără de îndeplinirea vreunei alte formalități.

Art. 5.—Execuțarea exproprierii va începe îndată după publicarea în «Monitorul Oficial» a acestui decret—lege și se va urma fără întrerupere până la terminare.

Art. 6.—Decrete-legi speciale vor complectă dispozițiunile decretului de față și vor stabili toate condițiunile execuțării acestei exproprieri.

Art. 7.—Toate legile și reg. contrarii decretului de față sunt și rămân abrogate.

Art. 8.—Acest decret-lege va fi supus ratificării ulterioare a corpurilor legiuitoare.

Art. 9.—și ultimul.—Ministru nostru secretar de stat la departamentul agriculturii și domeniilor este însărcinat cu aducerea la îndeplinire a prezentului decret lege.

Dat în București la 14 Dec. 1918. Președintele consiliului de miniștri, ministru al afacerilor stăine I. I. C. Brătianu, Ministru de agricultură și de domenii I. G. Duca.

DECRETE-LEGI

— Vot obștesc și pământ la săteni —

Votul obștesc și trecerea pământului la săteni au luat ființă pe cale de decrete legi.

S'au făcut aceste reforme pe calea decretelor-legi, de oare ce până acum nu s'a ales Camera și senatul, care sînt singurele Adunări în drept a face legi.

De aceea cînd nu-s Adunările legiuitoare și este o nevoie simțită, o trebuință grabnică să se iee o măsură,—atunci stăpînirea, guvernul, cu încuviințarea M. S. Regelui, dă un ordin numit decret, care orînduiește o stare de lucruri și împlinește nevoia, ținînd locul legii.

Acest decret se numește *decret-lege*.

Cu votul obștesc și cu improprietărirea așa s'a făcut, fiindcă adunările legiuitoare cele vechi, alese sub stăpînire nemțească, au fost desființate, iar altele noi nu au putut fi alese.

Cum însă numai s'atni țării, adică senatul și camera au dreptul de a face legi și de a întocmi noi așezări se înțelege de la sine că puterea decretelor-legi este *vre-melnică*. Ele nu pot trăi de cit până ce se adună sfatul țării, care le ia în desbatere.

Dacă sfatul țării le întărește, atunci decretul se prefac în legi și capătă puterea de a trăi pentru veșnicie,—dacă sfatul țării le respinge, atunci cad și rămîn ca și cînd nu ar fi avut vre-odată ființă.

Și cu decretul-legi pentru votul obștesc și pentru improprietărire se va întîmpla la fel. Ele urmează a fi întărite de sfatul țării.

Astfel fiind, chestia care se pune pentru fiecare om cinstit și drept, pentru fiecare alegător cuminte și cu dragoste de țară este: *pe cine să aleagă la 15 Martie 1919, cînd este chemat să trimită în Adunarea deputaților și în Senat reprezentanți care să se rostiască asupra acestor decrete-legi?*

Pe cine? Este foarte lesne fiecărui alegător să se dumerescă. Poate săteanul să aleagă pe acei, care nu vor să i deie pământ și vot? Fără îndoială că nu.

Poate săteanul să și oprească gîndul o clipă macar la acei, cari au dat mina cu dușmanii țării, cu nemții? Ar fi de neînchipuit să se petreacă acest lucru. Sătea-

nul, care a luptat la hotar și a aparat cu vrednicie dreptul la viață neatîrnată a neamului nostru, nu poate întinde mina trădătorilor, nu poate întinde mina acelor care prin purtarea lor au batjocorit cele mai sfinte jertfe ale țării și poporului nostru.

Poate săteanul să-și deie încrederea sa unor vorbăreți fără suflet, unor palavragii de răs_pîntii, care nici cînd nu au avut vre-un rost, nu au făcut vre-o treaba bună și nu au pus umărul la nevoie pentru țărâtime, și chiar mai mult au votat împotriva votului obștesc și a improprietărirei?

Aceasta ar însemna ca singuri sătenii să voteze contra improprietărirei și a votului obștesc. De aceea acestora trebuie să le răspundă: fapte, nu vorbe.

Și dacă așa stă lucrul, dacă faptele sînt singurele rosturi temeinice, care trebuiesc să hotărască în alegere, nu începe îndoială că orice sătean cu judecată, în chibzuința sa cinstită, își va zice:

Partidul liberal în frunte cu Ion Brătianu și Gheorghe Mărzescu ne-a dat pământ și vot obștesc;

Partidul libera a dat și altă dată pământ, a înmulțit școlile, a înființat băncile populare, cooperativele, obștiile și alte multe îmbunătățiri a făcut.

Partidul liberal cere votul ca să întărească în adunare legile făcute pe cale de decret și prin care se dă pământ și drept de vot.

De aceea datoria sătenilor este de a vota pe candidații partidului liberal.

A nu vota pe candidații partidului liberal ar însemna că sătenii nu vor nici pământ, nici vot.

A nu vota pe candidații partidului liberal ar însemna că sătenii singuri votează în contra intereselor lor și a nevoilor urmașilor lor.

De aceea noi nu le putem da de cât un sfat: Cinevrea pământ, cine vrea să fie chemat la cărmuirea țării prin vot obștesc, trebuie să aleagă pe candidații partidului liberal.

Semnul listei candidaților liberal este Crucea.

Sfânta cruce este semnul creștinului și al mîntuirii.

Votați cu sfânta cruce, și cu ea veți birui!

PĂMÂNT SATENILOR

Legea pentru luarea pământului de la proprietari și pentru trecerea lui la săteni a luat ființă. Ea a fost alcătuită de guvernul liberal, iscălită de M. S. Regele și publicată în foaia oficială.

De acum înainte nimeni nu mai poate bănuși că darea de pământ la săteni ar fi o vorbă numai, o făgăduială înșelătoare spusă de oameni, care nu au nici gânduri curate, nici suflet cinstit.

Toate șoaptele răuvoitoare, toate cuvintele neadevărate, împrăștiate de unii oameni de rea credință, — toate aceste uneltiri vinovate se prăbușesc în fața legii.

Și sătenii pot judeca acum cine le sînt prieteni, pot chibzui cine sînt oameni de cuvînt și cine a făcut să biruie dreptatea lor.

Nu de ieri de azi partidul liberal s'a ocupat de soarta sătenilor. Nu de ieri de azi grija de capitanie a partidului liberal a fost de a aduce o îndreptare în traiul sătenilor și de a-i îndruma spre o viață mai largă, mai înfloritoare și mai îmbelsugată.

Incepînd cu marea improprietărire de la 1864, urmînd cu celelalte mai mici improprietări, partidul liberal a luptat pentru ridicarea țărănimii.

Partidul liberal însă știa bine că a da numai pămînt nu înșamnă da sătenilor puțința unei munci îmbelsugate, nu înșamnă a i înstări îndeajuns, în cit să nu le mai poarte grija.

De aceea partidul liberal pentru a sprijini voința sa de a ridica țărănimii, a căutat pe lîngă pămînt să mai puie la îndămîna sătenilor și alte mijloace de propășire.

A întărit Biserica, a înmulțit școlile, a creat băncile populare, cooperativele sătești, obștile, a înființat cassa rurală.

A făcut, înșfîșit, tot ce era trebuincios pentru a lumina pe sătean, a-i întări credința, a i îndemna la cruțare, a strînge puterile lor la un loc prin unire.

S'a luptat pentru aceasta. Potrivnicii partidului liberal s'au încumetat să vorbească de rău a-

ceastă sănătoasă lucrare și a pus la cale fel de fel de șoapte și uneltiri vrăjmașe pentru a sdruncina viața nouă ce se deschidea, pentru a stavili mișcarea înțeleaptă ce se întindea de la un capăt la altul al țării.

Zadarnice însă le-au fost toate încercările și zadarnice le-au rămas toate socotințele.

Adevărul a ieșit la iveală și munca stăruitoare a partidului liberal a fost încununată de cea mai temeinică isbîndă.

Satele, populația de la țară a cucerit prin înțelepciunea ei, prin muncă, prin sîrguință, prin economie și prin unire, dreptul la noua viață, care se așează acum în țara noastră.

Satele noastre, țărănimii, prin jertfa grea făcută în războiul ce l'a purtat pentru desrobirea fraților noștri, care de veacuri așteptau ziua măreată a mîntuirii lor, prin această jertfă a cucerit în toate sufletele cinstite și curate, în sufletele românești o idee mare, *ideea dreptății*.

Și ca o urmare firească a acestor cuceriri, pe care trebuie să se întemeieze orice întocmire omenească, ia ființă noul așezămînt al proprietății în țara noastră.

Pămîntul, care pînă acum era în stăpînirea câtorva, dar pe care îl făceau roditor cei mulți, se ia din mîna celor puțini și se trece în stăpînirea celor care-l muncesc și care l'rodesc.

Și acest așezămînt de dreptate s'a făcut și se desvîrșește de partidul național-liberal. — Legea improprietăririi stă în fața tuturor, a celor cu sufletul curat, ca și a celor ce nu au nimic sfînt, în fața celor drepti, ca și a celor interesați, în fața celor iubitori de adevăr ca și a celor clevetitori, ca o mărturie în veci nesdruncinată, ca o dovadă hătătoare că partidul național-liberal i-a dat ființă și cu ea a întemeiat cel mai statornic și temeinic așezămînt de dreptate, și de propășire liniștită și trainică a țării noastre.

Alegerile se vor face în Martie

Alegerile pentru Constituțiantă sorocite pentru Ianuarie au fost amânate pentru luna Martie a. c.

Convocarea colegiului electoral se va face în următoarele zile:

15, 16 și 17 Martie 1919 pentru alegerea de Deputați.

20 și 21 Martie pentru alegerea de Senatori.

22 Martie pentru alegerea Colegiului Universitar.

Constituanta care va ieși din aceste alegeri ce se vor face PRIN VOTUL UNIVERSAL, a fost convocată pe ziua de 15 Aprilie 1919.

Legea pentru improprietărire a sătenilor

Pămîntul expropriat și care trece la săteni

Art. 1.— În conformitate cu art. 19, alin. 5 din Constituție și ca urmare a decretului-lege No. 3.681 din 14 Decembrie 1918, se expropriează, pentru cauză de utilitate națională, pămîntul cultivabil în măsura și condițiile cuprinse în decretul-lege de față, pentru a se spori întinderea proprietății rurale țărănești prin vânzare la săteni muncitori de pămînt.

Vor avea precădere cei cari au fost mobilizați, sau urmașii lor dacă ei au murit în timpul sau din cauza războiului.

Art. 3.— Exproprierea este declarată deplin drept dela data decretului-lege No. 3.681 | 918.

Părțile proprietăților declarate expropriate, potrivit acestui decret-lege, sunt lovite de indisponibilitate din aceeași zi, fără îndeplinirea nici unei alte formalități.

Exproprierea atinge proprietatea ori care ar fi capacitatea lui juridică sau caracterul imobilului expropriat.

Art. 4.— Executarea exproprierei orînduită prin decretul lege No. 3.681 din 14 Decembrie 1918 și a decretului-lege de față se va urma fără întrerupere pînă la terminare.

Art. 5.— Se declară expropriate în întregime :

a) Terenurile cultivabile ale Domeniului Coroanei, Casei rurale și aleturilor persoanelor morale, publice și private : instituțiuni, fundațiuni, etc., chiar când actele lor de fundațiune, donațiuni, testamente sau ori ce alte dispozițiuni, sub ori ce titlu, ar prevedea direct sau prin orice fel de clauze prohibitive reinstrăinarea lor sau le-ar fi dat o altă destinație specială ;

b) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale supușilor Statelor străine, fie că sunt străini prin origina lor, fie că au devenit străini prin căsătorie sau alt mod ;

c) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale absenteiștilor.

Întră în această categorie toate proprietățile cari în cei din urmă cinci ani au fost neîntrerupt impuse la un impozit funciar îndoit conform legii speciale în vigoare.

Art. 6.— Se mai declară expropriată o întindere de două milioane ha. din pămîntul cultivabil al tuturor proprietăților particulare cari au mai mult de 100 ha. pămînt cultivabil.

Pămînt se dă în folosința sătenilor de îndată, chiar în primăvara anului 1919

Art. 21.— Pentru ca toate terenurile expropriate să intre în folosința sătenilor chiar în primăvara anului 1919, se institue comisii locale cari vor avea de scop numai să aleagă și să determine în trăsături generale la fața locului porțiunea expropriată.

Aceste comisii se compun din :

a) Judecătorul ocolului în care e așezată moșia.

b) Proprietarul moșiei sau împuternicitul său.

c) Un delegat al sătenilor, desemnat de ei în fața judecătorului la începerea operațiunii. În caz dacă ei nu cad de acord asupra numelui delegatului, atunci judecătorul îl va desemna din oficiu dintre fruntașii satului.

Art. 22.— Ziua hotărâtă pentru începerea operațiunii, în fiecare comună, se va aduce la cunoștință de către judecătorul de ocol :

a) Proprietarului prin citațiune la sediul administrației moșiei.

b) Obștei sătenilor prin afișare pe ușa primăriei.

Citarea proprietarilor aflați în străinătate se va face, în caz dacă nu au un procurator cunoscut în țară, prin arandașul lor.

În caz dacă proprietarul, împuternicitul său, sau delegatul sătenilor refuză de a se prezenta la efectuarea operațiunii, judecătorul de ocol va putea lucra cu celalt membru prezent sau chiar și singur.

Art. 23.— Comisiunea locală va trebui ca în termen de o lună dela expirarea termenului de 20 zile prevăzut în art. 20 și pe baza întinderii ce după tabloul anexat acestui decret-lege se declară expropriată din fiecare proprietate, să aleagă și să determine în trăsături generale la fața locului porțiunea expropriată.

În lucrarea ei comisia se va călăuzi de declarațiunea proprietarului făcută conform art. 20 de acte, planuri, hotărnicii, informații, și va stabili părțile ce urmează a se da în imediata folosință a țărănilor, ținîndu-se seamă și de condițiile economice ale moșiei.

Statul contribuie la plata pămîntului dat sătenilor și la islozuri.

Art. 43. Pentru a ușura pe sătenii improprietăriți întemeierea gospodăriei lor și la plata pămîntului. Statul va contribui cu o sumă pînă la 35 la sută din prețul de exproprie.

Intrebuintarea sumei se va face după dispozițiunile ce se vor prevedea în legea de improprietărire.

Pentru plata pămînturilor expropriate ca islaz comunal, Statul va contribui cu o treime din anulăți.

Am aratat aici crîmpeie din legea pentru improprietărire, și mai ales acele rîndueli cari lămuresc cele mai de samă griji ale sătenilor.

Se trece sătenilor 2 milioane hectare din moștile particulare, la care se mai adaugă moștile Coroanei, ale așezămîntelor de binefacere, a Societății or și altele.

Pămîntul astfel dobândit se trece sătenilor de îndată, chiar în primăvara anului 1919.

Statul pentru a ajuta pe sătenii contribuie și ei la plata pămîntului trecut sătenilor. Pentru pămîntul de cultură contribuie cu 35 la sută din preț, iar pentru islozuri cu o treime.

Miniștrii Ardealului, Bucovinei și Basarabiei

În «Monitorul Oficial» a apărut decretul-lege prin cari fruntașii românilor ardeleni d-nii Vaida-Voevod, Vasile Goldiș și Ștefan C. Pop, au fost numiți miniștri fără portofoliu.

Deasemenea au fost numiți miniștri fără portofoliu fruntașii bucovineni d-nii Iancu Flondor și Ioan Nistor.

În România Mare și pe veci unită ARDEALUL este reprezentat prin d-nii miniștri Vaida-Voevod, Vasile Goldiș și Ștefan C. Pop.

BASARABIA prin d-nii miniștri I. Inuleț și D. Ciugureanu.

BUCOVINA prin d-nii miniștri Iancu Flondor și Ioan Nistor.

Să trăiască pentru consolidarea celor trei acte istorice ale unirei și pentru propășirea fraților noștri eliberați de sub stăpânire străină.

Măsuri luate de Guvern pentru Sate și Orașe

Abia venit în fruntea țării noul guvern prezidat de dl. I. I. C. Brăteanu, a procedat la o serie de măsuri grabnice, menite a consolida noua Românie unită în afară și înlăuntrul ei.

Găsind țara pustie și săcătuită s'a purces de îndată la restaurarea tuturor operilor de jaf și distrugere săvârșite de dușmani în timpul războiului: căi ferate, telegraf, mine de petrol, fabrici particulare și de ale statului, toate sunt în curs de restaurare.

Lipsa generală de alimente și materii prime a determinat guvernul să apeleze la concursul Aliaților. Marii și bunii prieteni ai României au promis solemn și au luat măsuri de a ne trimite nu numai alimente, dar și îmbrăcăminte și materii prime, pentru a îndestula toate nevoile țării.

Provizile de care dispunem vor fi repartizate în mod legal în întreaga țară, proporțional cu consumul necesar fiecărei comune urbane sau rurale. În acest scop vor lucra în comun ministerele de război și de industrie.

Frații noștri Ardeleni au pus la dispoziția țării — după cum a comunicat dl. Al. Constantinescu ministrul Industriei și Comerțului — însemnate cantități de alimente și medicamente.

În scopul îndestulării se vor distribui populației proviziile rămase în depozitele nemțești; în același timp s'a dispus urmărirea și pedepsirea tuturor acaparatorilor și speculatorilor de alimente.

Împroprietărirea țăranilor este fapt îndeplinit. Decretul apărut astăzi prevede că țăranii intră imediat în folosința pământurilor ce li se dă.

Toate aceste măsuri de împlinire a întregii populații de la orașe și de la sate au fost luate într'un interval numai de două săptămâni — în care timp curmătorii țării au avut a rezolva marile probleme ale unirei și consolidării Bucovinei, Ardealului și Basarabiei.

Și orașani și săteni trebuie, la rândul lor, să deie dovadă de toată iubirea de țară și de neam și să aibă deplină încredere în patriotismul luminat al conducătorilor țării.

Opera de dreptate socială și consolidare a neamului românesc nu trebuie să fie întru nimic zădărnicită de spiritul de desordine pe care dușmanii României Mari încearcă să-l creeze prin agitații bolceviste.

Acest sâmbure al anarhiei nu poate avea teren prielnic într'o țară ca a noastră, în care democrația și patriotismul au strălucit tot atât de senine ca și eroismul care au unit și întărit noua Românie democratică!

Alipirea ținuturilor românești din Ungaria

— Raportul d-lui Președinte al Consiliului de Miniștri —

Pentru obținerea decretului Regal cu privire la alipirea ținuturilor românești din Ungaria d. Ion I. C. Brătianu președintele consiliului de miniștri a făcut M. S. Regelui următorul raport:

SIRE,

De veacuri neamul românesc tinde spre unitatea lui.

De aceia când prin războiul general o parte din omenire a întreprins lupta pentru libertate și drepturile națiunilor, Regatul Român a socotit de datorie lui să se alipească acestor puteri și împreună cu ele să-și jertfească fii pentru desrobirea fraților noștri asupriți. După mari suferințe vitejia minunată a oștirii noastre își găsește răsplata. Alături de glorioșii ei aliați, România este astăzi printre învingătorii lumii. Basarabia și Bucovina s'au unit cu patria mamă, iară peste Carpați românii cari împreună cu noi de atâta vreme așteptau ceasul întregirii neamului, îndată ce și au putut spune gândul au proclamat în marea lor Adunare națională întrunită la Alba-Iulia în 18 Noembrie (1 Decembrie) 1918 unirea lor necondiționată și deapănarea cu Regatul României.

Delegația Adunării Naționale a înfățișat M. V. actul Unirii prin care cerem prin decretul lege de față Majestății Voastre să-l întărească spre a da o formă definitivă unității noastre naționale, acum deplin îndeplinită peste toate ținuturile locuite de români.

Unirea aceasta în ziua când marii noștri aliați sunt învingători, isvorăște din puterea de viață a poporului român din vitejia soldaților noștri și din voința hotărâtă a românilor de pretutindeni.

Ea se întemeiază pe ființa însăși a

neamului românesc, care de aproape două mii de ani, în mijlocul tuturor vitregilor vremuri, a știut să-și păstreze neatins caracterul de conștiință națională.

Ea se reazimă pe cerințele istoriei, care îi impun desființarea tuturor granițelor nedrepte și nefirești și statornicirea Statelor după principiile naționalităților.

Ea e voită în fine de nevoile neamului românesc care nu poate trăi despărțit și care numai prin unirea la oaltă a tuturor fiilor lui, își poate îndeplini cu folos pentru omenire și cu strălucire pentru ei misiunea civilizatoare în această parte a lumii.

Conștiințind prin acest decret-lege voința Adunării din Alba-Iulia, Majestatea Voastră înscrie în istoria poporului românesc de totdeauna și de pretutindeni, cel mai mare act al Istoriei Noastre naționale, acel pentru care generații întregi au luptat și au murit, acel în nădejdea căruia au trăit dela Nistru și până la Tisa toți Românii despărțiți de o soartă nemiloasă și puneți Sire, pentru vecie temelie unei Românie mari și a unei vieți naționale pe care să se poată de aci înainte desvolta în pace și în fericire în tregul neam românesc.

Sunt cu cel mai profund respect.

SIRE,

al Majestății Voastre Prea plecat și prea supus servitor Președintele consiliului de miniștri și ministru de externe.

Ion I. C. Brătianu

1918, Decembrie 11.

Conservatorii și împroprietărirea

«Evenimentul» d' la 21 Decembrie 1918, gazeta partidului conservator sub șefia d-lui Dim. Grecianu, scrie:

„Eri a apărut decretul relativ la aplicarea reformei agrare.

„Protestăm din nou împotriva a estui mod de a legisfera“.

Conservatorii își dau pe față arama și gândurile ascunse care le au față de reformele ce se îndeplinesc.

Conservatorii protestează și se ridică împotriva votului obștesc și a împroprietării.

Mărturie este gazeta lor „Evenimentul“, prin care această protestare s'a publicat.

Și atunci întrebăm:

Ce au conservatorii de spus asupra votului obștesc și asupra pământului ce se dă la săteni?

Și înțeleg ușor când ne gândim ca toate măsurile ce s'au luat până acum pentru îndrumarea vieții la sate, pentru ridicarea stărei

țăranimei noastre, au găsit îndărjitate opunere din partea conservatorilor.

Așa s'a întâmplat cu împroprietărirea de la 1864, când pentru a se putea îndeplini această mare prefacere a proprietății a trebuit ca Vodă-Cuza și Mihalache Cogălniceanu să treacă peste votul Adunării și peste Capul tuturor boierilor, și cu puterea să facă împroprietărirea.

Așa s'a întâmplat și cu împroprietărirea ce au urmat; așa s'a întâmplat cu băncile populare cooperativele și obștile împotriva cărora totdeauna conservatorii au strigat.

Dar nimeni nu se împiedică de împotrivirea aceluia, care nu înțeleg nici vremea în care trăiesc, și nici simțul de dreptate, pe care trebuie să se așeze noua noastră stare.

Vor striga în pustiu!

Pentru știința oamenilor de treabă este bine să se afle:

Conservatorii strigă și protestează în contra liberalilor, fiindcă dau pământ și vot sătenilor.

Să se știe.

Cum se va face împroprietărirea

Dăm mai jos un tablou din care se poate vedea ce se va expropria din proprietatea mare.

Proprietățile de 100 hectare nu vor fi reduse. De la 100 hectare în sus proprietățile vor fi reduse în proporțiile prevăzute în tablou, astfel că proprietățile de peste 10 mii hectare vor fi reduse la 500 hectare.

Scara de expropriere

Proprietăți Ha.	Propor. rămasă Ha.	Propor. Ha.	Propor. rămasă Ha.
100	100	1,200	295,2
105	104,6	1,300	299,7
110	109,0	1,400	303,9
115	113,2	1,500	307,8
120	117,2	1,600	311,5
125	121,1	1,700	315,0
130	124,9	1,800	318,3
135	128,5	1,900	321,5
140	132,0	2,000	324,6
145	135,3	2,100	327,6
150	138,6	2,200	330,5
155	141,7	2,300	333,3
160	144,7	2,400	336,0
165	147,6	2,500	338,7
170	150,5	2,600	341,4
175	153,2	2,700	344,0
180	155,9	2,800	346,5
185	158,4	2,900	349,0
190	160,9	3,000	351,4
195	163,4	3,200	356,3
200	165,7	3,400	361,1
210	170,2	3,600	365,8
220	174,5	3,800	370,4
230	178,5	4,000	374,9
240	182,3	4,200	379,4
250	185,9	4,400	383,8
260	189,4	4,600	388,2
270	192,7	4,800	392,5
280	195,8	5,000	396,9
290	198,8	5,200	401,2
300	201,7	5,400	405,4
320	207,1	5,600	409,7
340	212,0	5,800	413,9
360	216,6	6,000	418,1
389	220,9	6,200	422,3
400	224,8	6,400	426,5
420	228,5	6,600	430,6
440	232,0	6,800	434,7
460	235,3	7,000	438,8
480	238,4	7,200	443,0
500	241,2	7,400	447,1
525	244,6	7,600	451,2
550	247,8	7,800	455,3
575	250,8	8,000	459,4
600	253,7	8,200	463,5
625	256,4	8,400	467,6
650	258,9	8,600	471,7
675	261,3	8,800	475,7
700	263,6	9,000	479,7
750	267,9	9,200	483,8
800	271,8	9,400	487,8
850	275,4	9,600	491,9
900	278,8	9,800	495,9
950	281,9	10,000	500,0
1.000	284,9	10,000	500,0
1.100	290,3		

Ge spun țaranii

Deși de puțin timp la guvern, Partidul Național-Liberal de sub conducerea d-lui Ioan I. C. Brătianu, a dat cele mai frumoase roade. Nici nu se poate ca un partid politic pus sub conducerea celui mai mare Român, care și-a

pus toată munca pentru îndrumarea sănătoasă a statului, să nu vie cu cel mai larg program, înfăptuind într'un interval atât de scurt cele mai mari reforme, care să formeze temelia solidă pe care să se sprijine România Mare. I-a fost dat d-lui Ioan I. C. Brătianu, adînc cunosător al problemei țărănești, să rămăie cel mai mare om de stat român; către d-sa se îndreaptă astăzi toate năzuințele unui popor mare, care vede înfăptuindu-se reformele pe cari nici un alt partid nu a fost în stare să le facă, nici un alt om politic nu a putut să le conceapă. România de mine pornește pe o cale sănătoasă, avînd la bază solide principii democratice, izvorîte din o inteligență vie, dintr'un suflet mare, dintr'o muncă fără preget, pe care numai dl. Ioan I. C. Brătianu a fost în stare să o servească cauzei naționale.

De aceia marea masă a poporului, vitejii apărători de la Oituz, Mărăști și Mărășești, au deplină încredere în solitudinea guvernului Național-Liberal și-i manifestă bucuria lor, prin următoarele cuvinte, pe care le-am auzit în una din zile, din gura mai multor fruntași țărani: *„Vă rugăm să spuneți d-lui Ioan I. C. Brătianu, șeful partidului Național Liberal, că îl înconjurăm cu toată dragostea, și că propășirea și tot binele nostru rămîne strîns legat de numele D-sale singurul care cunoscîndu-ne nevoile și durerile, ne a sprijinit și ne-a ajutat“*.

Dr. C. Vasiliu

Învățătorii

Conservatorii care nu văd cu ochi buni împroprietărirea țăranilor și votul obștesc încearcă să samene vrajba, susținînd că partidul liberal n'a făcut nimic pentru învățătorii.

Partidul național-liberal a recunoscut cel dintăi importanța pe care o au luminătorii satelor în ridicarea culturală și economică a populației rurale.

Dovada o avem în extensiunea ce a dat-o marele Spiru Haret activității extra școlare a învățătorilor, încredințîndu-le lor sarcina de-a veghea la propășirea satelor.

Inversunarea cu care au combătut conservatorii această inițiativă este cunoscută.

În 1907 cînd conservatorii au aruncat toată vina răscoalelor asupra învățătorilor și preoților, partidul național-liberal este acela care prin Spiru Haret le-a luat apararea și a dovedit în mod nedoelnic cit de nedreaptă a fost acea învinuire.

Apoi după propunerea d-lui I. G. Duca tot partidul liberal este

acela care a sporit salariile învățătorilor și ajutorilor de învățători în 1914.

În sfîrșit tot guvernul liberal prin stăruințele d-lor Ion I. C. Brătianu și I. G. Duca a dat învățătorilor dreptul de a fi ofițeri de rezervă și să poată candida împreună cu preoții la Camera și Senat.

Dar de prisos să mai insistăm, căci învățătorii nu așteaptă ca d. Marghiloman să le spună cari sunt adevărații lor prieteni.

Higiena socială populară

de Dr. I. Lebell

Povețe pentru muncitori

IX

Despre muncă și economie

În numerile trecute am arătat în chip deslușit legătura ce există între putere și poftă de muncă și hrana, locuința și curățenia trupului. Locuința sănătoasă și curățenia contribuie nu numai la o bună stare de sănătate, dar și face pe muncitori să capete simțul și respectul de sineși.

Lipsa de hrană atrage lipsa de putere și de poftă de muncă. În schimb însă numai prin muncă harnică și cinstită omul își poate agonisi o viață rodnică, hrană bună, locuință sănătoasă, îmbrăcăminte și alte cerinți pentru păstrarea sănătății.

Numai prin muncă se ajunge la o viață fericită. Munca cinstită face pe om!

Muncați dar cu răvnă și nu vă lăsați în nădejdea altor. Ajuțați-vă singuri. Stați pe picioarele voastre. Nu așteptați de la nimene altul vre un ajutor nici chiar de la Stat. Munca și economia să fie crezul vostru. Prisosul câștigului, păstrați-l pentru vreme de nevoie. Bani albi pentru zile negre. Numai așa veți ajunge ca să nu aveți nevoie de ajutorul altuia. De altfel casele de economie, cooperativele și băncile populare ce s'au alcătuit de cătră căpeteniile partidului liberal-național, sunt toate făcute pentru înlesnirea traiului vostru și al stărei voastre gospodărești.

În zilele din urmă iarăși partidul liberal național a introdus două reforme mari, cari vor aduce cele mai bune și frumoase roade celei mai numeroase pături țărănești din țară și anume *Reforma agrară*, prin care se va vinde sâtenilor pămînt arabil cu întindere de 2,500,000 hectare, cari vor fi expropriate de la particulari, încât pe viitor, pămîntul va trece din ce în ce mai mult în mânele țăranilor. Nu vor mai fi proprietăți mai mari decît 500 hectare de pămînt cultivabil.

Asfel, țaranii vor deveni proprietari și se vor elibera de sub jugul marilor proprietari și al arendașilor.

O adoua reformă a partidului liberal este introducerea *Votului obștesc*, prin care toți țaranii, capătă dreptul de vot direct, așa că pe lângă că ei devin proprietari, vor deveni și oameni de sine stătători, cu toate drepturile egale cu ale boerilor. Oameni liberi în România mare și liberă. Vor contribui și ei de acum înainte la întărirea țării și a neamului. În cîrînd chiar veți fi chemați să Vă spuneți

cuvîntul cu privire la interesele noastre obștesci.

La alegerile care vor avea loc cîrînd, de sigur că veți fi recunoscători partidului care v'a înzestrat cu aceste bunuri și veți vota cu toți pentru partidul liberal național, astăzi cel mai puternic și care singur a realizat reformele arătate.

ȘTIRI

D-l I. G. Duca, noul ministru al domeniilor, a avut mai multe consfătuiri cu inspectoriile băncilor populare și ai obștiilor, cu cari au luat înțelegeri cu privire la imediata punere în aplicație a reformei agrare.

Guvernul a hotărât că și preoții pot fi aleși în Camera și Senat.

Federalele cooperativele s'atești trebuie să aleagă câte doi delegați și doi supleanți de fie care federală, potrivit decretului lege No. 3697 din 1 Decembrie a. c. pentru împroprietărirea.

În acest scop adunarea generală a federalelor a fost convocată pe ziua de 6 Ianuarie 1919 la București.

Toate trebuie să fie reprezentate spre a se putea alege delegați din toate regiunile.

În primele zile din Ianuarie va apare regulamentul după care se va face exproprierea și care va cuprinde și prețurile de plată pentru moșiile ce se vor expropria, după diferite regiuni.

Măria Sa Regele a iscălit decretul lege care a apărut în „Monitorul Oficial“ prin care se întărește actul unirei Bucovinei.

Președintele Sfatului Țării din Basarabia întovărășit de alți fruntași basarabeni au fost la București unde au înmănat Măriei Sale Regelui actul unirii vecinice a Basarabiei cu România.